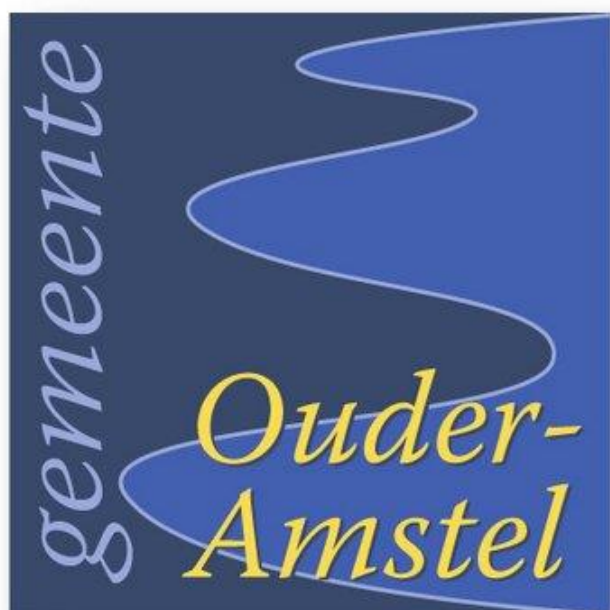

Accountantsverslag 2017

CONCEPT 2 juli 2018 t.b.v. raadsvergadering 5 juli 2018

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Ouder-Amstel
Postbus 35
1190 AA OUDERKERK AAN DE AMSTEL

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Dordrecht, 2 juli 2018

Ref.: 1285/WL/WdV/AH

Geachte leden van de raad,

Overeenkomstig uw opdracht, hebben wij de jaarrekening 2017 van de gemeente Ouder-Amstel gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het college de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken.

In overeenstemming met *artikel 393 lid 4 Burgerlijk Wetboek Boek 2* en *Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen*, brengen wij verslag aan u uit over onze bevindingen. De belangrijkste onderwerpen die wij in onze managementletter (d.d. 20 december 2017) rapporteerden aan het college van burgemeester en wethouders, zijn ook in dit verslag verwerkt en/of samengevat.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij, op basis van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en de door u vastgestelde controleverordening, de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 390.000 voor fouten en voor onzekerheden op € 1.170.000. Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

De door ons gecontroleerde jaarrekening geeft een eigen vermogen aan per 31 december 2017 van € 20,9 miljoen en een gerealiseerd resultaat over 2017 van € 0,8 miljoen negatief.

Wij hebben de inhoud van dit verslag besproken met de leden van uw auditcommissie op 19 juni 2018.

De controle is inmiddels afgerond, wij zijn voornemens op 6 juli 2018 een goedkeurende controleverklaring voor getrouw- en rechtmatigheid te verstrekken.

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend bedoeld is om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader bij u toe te lichten.

Hoogachtend,

drs. J. de Groot RA MPA

CONCEPT

INHOUDSOPGAVE

1. Gemeente Ouder-Amstel in beeld	5
2. Onze belangrijkste boodschappen	6
3. Financiële positie 2017	7
3.1. Resultaat	7
3.2. Vermogens- en schuldpositie	8
3.3. Weerstandsvermogen	8
4. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2017	9
4.1. Kwaliteit jaarstukken	9
4.2. Het verloop van de controle 2017	9
4.3. Controlebevindingen	11
4.4. Samenvatting fouten en onzekerheden	15
4.5. Overige bevindingen	15
4.6. Begrotingsrechtmatigheid	16
4.7. Single Information Single Audit (SiSa)	17
5. Interne beheersing	18
5.1. Algemeen	18
5.2. VIC-functie	18
5.3. ICT en bescherming persoonsgegevens	20
6. Overige onderwerpen	22
6.1. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	22
6.2. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing	22
6.3. Onafhankelijkheid	23
7. Slot	23

1. Gemeente Ouder-Amstel in beeld

In onderstaand overzicht geven wij een totaalbeeld van de financiële positie en de interne beheersing van de gemeente Ouder-Amstel. De signalering is weergegeven in respectievelijk groen, oranje en rood.

Onderwerp	Referentiekader	Beoordeling				
FINANCIËLE POSITIE						
Saldo van baten en lasten	Saldo van baten en lasten als % van totale opbrengsten	<ul style="list-style-type: none"> ● > 0% ● < 0% ● < -2% 		●		
Gerealiseerde resultaat (d.i. het saldo van baten en lasten, na onttrekkingen/toevoegingen reserves)	Gerealiseerde resultaat als % van totale opbrengsten	<ul style="list-style-type: none"> ● > 0% ● < 0% ● < -2% 		●		
Vermogenspositie	Eigen vermogen als % van totale opbrengsten	<ul style="list-style-type: none"> ● > 50% ● > 25% ● < 25% 	●			
Vermogenspositie	Eigen vermogen als % van totaal vermogen	<ul style="list-style-type: none"> ● > 30% ● > 10% ● < 10% 	●			
Weerstandvermogen	Beschikbaar weerstandvermogen als factor van benodigde weerstandscapaciteit (interne norm)	<ul style="list-style-type: none"> ● > 1,5 ● > 1,0 ● < 1,0 	●			
INTERNE BEHEERSINGSMATREGEEL						
Risicomanagement	Totaalbeeld, gegeven de omvang van de organisatie:		●			
Planning- en control cyclus, excl. jaarrekeningproces	<ul style="list-style-type: none"> ● Toereikend ● ● Toereikend met aanbevelingen ● Beperkte tekortkomingen ● Ontoereikend 		●			
Jaarrekeningproces DUO+ en gemeente ¹					●	
(verbijzonderde) Interne controle				●		
Opbrengstverantwoording				●		
Aanbestedingen			●	●		
Bedrijfsvoering sociaal domein				●		

¹ Met name door de onderdelen Grondexploitatie en Sociaal Domein

2. Onze belangrijkste boodschappen

Goedkeurende verklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid

Wij hebben de controle van de jaarstukken 2017 van de gemeente Ouder-Amstel afgerond. Wij verstrekken bij de jaarrekening 2017 op 6 juli a.s. een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid.

Gemeentelijke grondexploitaties

Op basis van een risicoanalyse hebben wij de voor de controle van de jaarrekening een aantal projecten gecontroleerd. Naar aanleiding daarvan constateren we dat de gemeente de belangrijkste risico's in kaart heeft gebracht en bewaakt. Een belangrijke mijlpaal in 2017 was het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst met de grondeigenaren van De Nieuwe Kern. Als aanbeveling noemen de verbetermogelijkheden in de onderbouwing van uitgangspunten en schattingen.

Sociaal domein

Wij constateren dat uw gemeente het afgelopen jaar stappen heeft gezet in het vaststellen of de uitvoering van zorg door de zorgaanbieders recht- en doelmatig verloopt. Net als bij veel andere gemeenten is echter ook voor de gemeente Ouder-Amstel sprake van onzekerheden in de controle. Wij noemen als belangrijk verbeterpunt de versterking van de bedrijfsvoering van dit domein.

Interne beheersing

De verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) door DUO+, waarvan wij de uitkomsten gebruiken bij onze externe controle, heeft veel aandacht gehad vanuit DUO+. Er zijn verbeteringen geconstateerd die ook in 2018 vervolg zullen krijgen. Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen, voortvloeiend uit de interim-controle, zijn vastgelegd in onze managementletter d.d. 20 december 2017. Uit de managementletter en jaarrekeningcontrole komt naar voren dat de interne beheersing, alsmede de VIC, verbeterd moet worden. De verbeterpunten en aandachtspunten raken zowel het proces, als ook de kwaliteit van de uitvoering van de VIC.

Jaarrekeningproces

Het jaarrekeningproces is niet soepel verlopen. Hoewel de benodigde voorbereidingen tijdig met de gemeente en DUO+ zijn afgestemd en afgesproken, was de volledigheid en kwaliteit van de oplevering en jaarstukken op onderdelen van onvoldoende niveau. Dit, in relatie tot de langere looptijd van afronding van interne controlewerkzaamheden, heeft tot gevolg gehad dat de jaarrekeningcontrole pas in juni kon worden afgerond. Dit is onwenselijk, zowel voor de gemeente, voor DUO+, als voor Verstegen.

Het totaal aan niet gecorrigeerde fouten bedraagt € 179.000 (waarvan € 70.000 getrouwheid) en de resterende onzekerheden zijn € 846.000. Daarnaast hebben naar aanleiding van onze controle meerdere correcties plaatsgevonden in de jaarrekening.

Resultaat

Ouder-Amstel heeft 2017 afgesloten met een nadelig resultaat (na reserve-mutaties) van € 0,8 miljoen. In de laatst vastgestelde tussenrapportage was een voordelig resultaat gemeld van € 0,1 miljoen. Het verschil wordt adequaat toegelicht in de inleiding van de jaarstukken.

Financiële positie

De gemeente Ouder-Amstel kent een gezonde financiële positie, met een beperkte schuldpositie. Ondanks dat 2017 het derde achtereenvolgende jaar is dat een negatief resultaat wordt geboekt, blijft de vermogenspositie goed. In de inleiding op de jaarstukken wordt het belang voor het structureel sluitend krijgen van de rekening benadrukt.

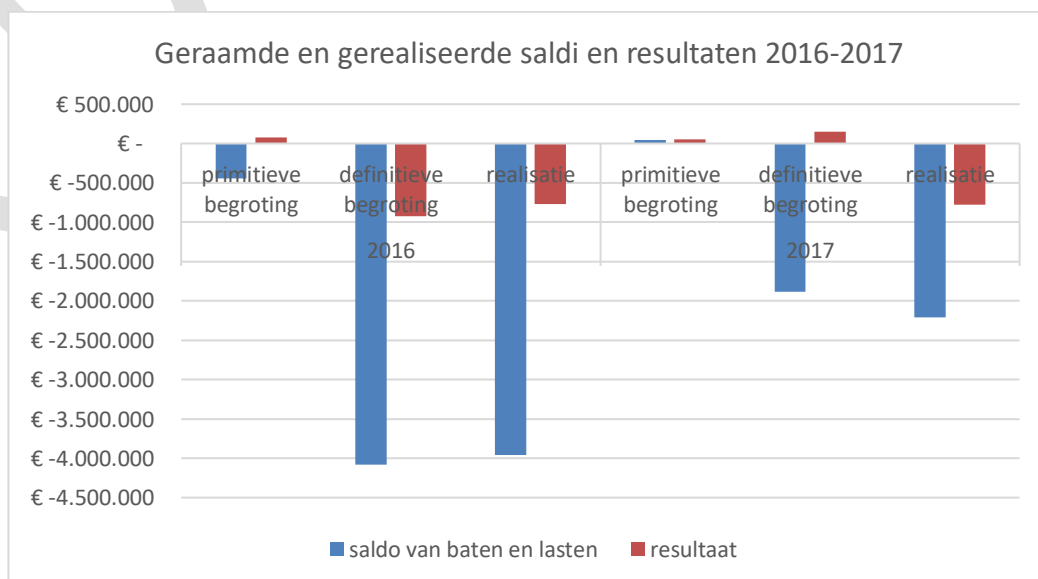
3. Financiële positie 2017

3.1. Resultaat

3.1.1. Analyse van het resultaat

Het gerealiseerd saldo van lasten en baten 2017 voor reservemutaties bedraagt € 2,2 miljoen negatief (2016 € 3,9 miljoen negatief). Na de mutaties in de reserves, waarbij per saldo € 1,4 miljoen wordt onttrokken ontstaat een gerealiseerd resultaat van € 0,8 miljoen negatief (2016 € 0,7 miljoen negatief). In de begroting na wijziging was een saldo van baten en lasten van € 1,8 miljoen negatief geraamd en een gerealiseerd resultaat van € 0,1 miljoen positief. Het verschil kent diverse oorzaken, zoals minder opbrengsten uit bouwvergunningen en afboeking van vorderingen. In de Inleiding van de jaarstukken en de toelichting per programma zijn de verschillen afdoende verklaard, waaronder het verschil in resultaat van € 0,9 miljoen tussen begroting en realisatie 2017.

Als we de realisatie van het saldo van baten en lasten en het gerealiseerd resultaat van 2016 en 2017 bij de gemeente Ouder-Amstel uit de jaarrekening en begroting op een rij zetten, zien we het volgende beeld:

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat in de primitieve begrotingen positieve resultaten worden geraamd en er tussentijds redelijk betrouwbaar wordt bijgesteld voor wat betreft het saldo van baten en lasten.

3.2. Vermogens- en schuldpositie

Onderstaand overzicht, overgenomen uit de jaarstukken 2017, geeft aan de hand van kengetallen een beeld van de ontwikkeling in het eigen vermogen, de schuldpositie en overige indicatoren van de gemeente Ouder-Amstel ultimo 2017.

Financiële Kengetallen jaarrekening 2016	Niet voldoende	Matig	Voldoende
Netto Schuldquote (excl. verstrekte leningen)			
Netto Schuldquote (incl. verstrekte leningen)			
Solvabiliteitsratio			
Grondexploitatie			
Structurele Exploitatieruimte			
Belastingcapaciteit meerper- soonshuishoudens ten op- zichte landelijk gemiddelde			
OZB Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens			

De structurele exploitatieruimte is in de jaarstukken nader uitgewerkt in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Daaruit blijkt dat de gemeente in 2016 en 2017 onder de interne door Ouder-Amstel vastgestelde norm (< 0%) presteert.

Ratio in %	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Structurele exploitatieruimte	-14,32	-3,41	-5,07

De structurele exploitatieruimte heeft de gemeente dan ook als onvoldoende aangemerkt en is daarmee een belangrijke uitdaging voor de komende jaren.

3.3. Weerstandsvermogen

De beschikbare
weerstandscapaciteit is
voldoende.

De (relatieve) omvang van het weerstandsvermogen van gemeenten heeft sterk de aandacht in publicaties over de financiële positie van gemeenten. De tendens in de berichtgeving is dat de risico's toenemen en dat daar een passend weerstandsvermogen bij hoort.

Op basis van de huidige inzichten schat de gemeente Ouder-Amstel in dat een onderbouwde kans bestaat dat een bedrag van € 2,6 miljoen per eind 2017 noodzakelijk is om aan de zo reëel mogelijk ingeschatte financiële risico's weerstand te bieden.

Het beschikbare weerstandsvermogen bedraagt circa € 10,6 miljoen per 31 december 2017. De ratio komt dan uit op 3,98. Hoewel er geen harde norm is voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen kan worden gesteld dat uw gemeente ruim voldoende weerstandscapaciteit bezit om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen.

De grootste risico's onderkent de gemeente rondom de bedrijfsvoering (DUO+), rampen en calamiteiten en de transformatie van de Jeugdzorg.

4. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2017

4.1. Kwaliteit jaarstukken

De jaarrekening is opgesteld conform de BBV-richtlijnen.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de jaarstukken van een gemeente naast de jaarrekening bestaan uit een jaarverslag met daarin opgenomen de programmaverantwoording en de paragrafen. Wij hebben vastgesteld dat de jaarstukken van de gemeente Ouder-Amstel, na verwerking van meerdere financiële en niet financiële aanpassingen naar aanleiding van onze controle, voldoen aan de eisen van het BBV. In de programmaverantwoording zijn de toelichtingen van de afwijkingen ten opzichte van de begroting geanalyseerd en toegelicht. Mogelijke verbeteringen zien we op het vlak van leesbaarheid en een samenvattende overzichtspagina (bijvoorbeeld "Jaarrekening in één oogopslag").

4.2. Het verloop van de controle 2017

Het controleproces 2017 is niet soepel en niet volgens planning verlopen. Wij signaleren belangrijke verbeterpunten voor volgende jaren.

In verband met de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad voor het toezicht op het proces van de financiële verslaglegging, doen wij, overeenkomstig Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen, verslag van het verloop van onze controlewerkzaamheden.

Vooruitlopend op onze controlewerkzaamheden is door DUO+ in opdracht van Ouder-Amstel de concept-jaarrekening opgesteld. Mede ter voorbereiding op onze controlewerkzaamheden en voor een goed verloop van de controle, hebben wij in november jl. werkafspraken met DUO+/de gemeente gemaakt en besproken. Daarin zijn de op te leveren stukken voor de controle van de jaarrekening 2017 gespecificeerd en toegelicht. Bij aanvang van de controle op 17 april 2018 was een concept-jaarrekening beschikbaar. Wij stelden samen met DUO+ vast dat de jaarstukken en onderdelen van het opsteldossier niet gereed waren voor controle en onderdelen kwalitatief onvoldoende beschikbaar waren. Ook was een groot deel van de (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden nog onderhanden. De gemeente en DUO+ hebben hier extra inspanningen op geleverd en capaciteit extern aangetrokken. Ondanks dat de VIC op onderdelen verder is verbeterd, leidde dit toch tot een langere controleperiode dan vooraf gepland en tot inefficiëntie en ineffectiviteit in de uitvoering voor zowel DUO+/gemeente, als Verstegen.

Dit had tot gevolg dat ook de voor de controle belangrijke onderwerpen ontoereikend waren voorbereid en aangeleverd. Deze onderwerpen zijn onderstaand opgenomen, waarbij we tevens aanbevelingen doen voor verbetering van de komende jaren.

- Aansluitingen en specificaties balansposten; te late oplevering en kwalitatief onvoldoende oplevering aan het controleteam. Ontbreken van een kwaliteitscontrole door DUO+. Als voorbeelden noemen we niet-sluitende specificaties, onvoldoende achterliggende onderbouwingen en onduidelijke relatie met de jaarrekening. Hierdoor was onnodig veel afstemming tussen het controleteam en DUO+ nodig.

Advies: Voer een kwaliteitscontrole uit op de aan te leveren documenten van het controledossier. Toets of eenduidig de relatie tussen de bedragen in de jaarrekening, financiële administratie, specificaties en onderliggende onderbouwingen zichtbaar is gemaakt en start eerder met het verzamelen van de door Verstegen opgevraagde informatie (op leveren stukkenlijst) en stel vast dat de kwaliteit goed is. Zet expertise in voor de juiste berekeningen (bijvoorbeeld rondom voorzieningen, grondexploitaties) en leg de verantwoordelijkheden tussen de verschillende betrokken afdelingen van de gemeente en DUO+ vast.

- Sociaal Domein; ondanks een plan van aanpak sociaal domein, bleek uit de primaire oplevering een onvoldoende en niet-gestructureerde vastlegging van aansluitingen, stromen, processen, (on)zekerheden, etc. en een onduidelijke taakverdeling tussen de gemeente en DUO+.

Advies: Stel een plan op met een 'controlemix' voor de wijze waarop Ouder-Amstel de controles op de uitgaven van zorgaanbieders wil vormgeven. Houd gedurende de jaarafsluiting op eenvoudige wijze de verschillen en onzekerheden vanuit de ontvangen productieverantwoordingen bij en anticipeer hierop.

Bovenstaande werkzaamheden en analyses zijn gedurende de controle alsnog opgeleverd, of door het controleteam van Verstegen zelfstandig uitgevoerd. Zo heeft uw organisatie tijdens de controle het inzicht in de financiële stromen van het sociaal domein in kaart gebracht.

Onze urenraming en ons budgetvoorstel met voorwaarden voor de controle is uitgegaan van een toereikende oplevering van gevraagde documenten, inclusief aansluitingen, toereikende onderbouwingen, analyses, etc. De ontstane meerkosten in onze controle hebben wij voorgelegd aan de ambtelijke organisatie en aan de auditcommissie. Wij zullen deze uren specificeren en waar nodig toelichten. De samenwerking met uw organisatie is weliswaar goed en prettig geweest, maar de controle hebben wij als zeer intensief ervaren.

Wij zijn van mening dat onze gerealiseerde tijdsbesteding en de door ons gerealiseerde controlewerkzaamheden voldoende zijn voor een kwalitatief toereikende uitvoering van onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de geldende controle- en overige standaarden (COS).

4.3. Controlebevindingen

Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn fouten, onzekerheden en overige bevindingen geconstateerd die wij hierna zullen toelichten.

4.3.1. Sociaal domein

4.3.1.1. Bestedingen Wmo en Jeugdzorg

🌀 Zorgaanbieders die Wmo- of Jeugdbegeleiding aanbieden moeten jaarlijks een productieverklaring indienen waarin zij verantwoording afleggen over de geleverde zorg. Afhankelijk van de omvang van de geleverde zorg moeten de zorgaanbieders hierbij een bestuurdersverklaring of controleverklaring verstrekken. Van een aantal zorgaanbieders heeft de gemeente geen productieverklaringen ontvangen. Wij merken de verantwoorde zorguitgaven van deze aanbieders voor een totaalbedrag € 0,5 miljoen daarom aan als onzeker.

🌀 Voor de vaststelling van de rechtmatigheid heeft uw gemeente aanvullende werkzaamheden verricht in de vorm van enquêtes bij zorgcliënten. Dit om onzekerheden t.a.v. de getrouwheid en rechtmatigheid van zorglevering (gedeeltelijk) weg te nemen of zoveel mogelijk te beperken. Uit de analyse van dit onderzoek door DUO+/gemeente komt geen eenduidig beeld naar voren of de uitgaven rechtmatig zijn. De genoemde onzekerheid kan niet worden opgeheven. Wij geven u in overweging om namens de gemeente, op basis van de bouwstenen van de VNG (Handreiking Stappenplan Gemeentelijke Controleaanpak), passende maatregelen te treffen en werkzaamheden uit te voeren om meer zekerheid te kunnen verkrijgen bij de werkzaamheden van zorgaanbieders en in hoeverre deze uitgaven rechtmatig zijn.

Wij vinden het positief dat de gemeente/DUO+ via deze enquêtes een beeld heeft gekregen van de zorglevering door aanbieders. Dit ook in het kader van de doelmatigheid van de zorgverlening.

🌀 Uit vergelijking tussen de productieverantwoordingen en de in de financiële administratie verantwoorde uitgaven blijkt dat per saldo de productieverantwoordingen € 0,7 miljoen hoger zijn dan de in 2017 ontvangen en verwerkte declaraties van aanbieders. De gemeente heeft dit 'nog te betalen bedrag' verwerkt in de aangepaste jaarrekening. Dit heeft ertoe geleid dat u als gemeente pas heel laat zicht heeft op de daadwerkelijke bestedingen van zorgkosten over het boekjaar 2017.

4.3.1.2. *Persoonsgebonden budgetten*

De uitgaven van de persoonsgebonden budgetten (PGB) zijn onzeker vanwege de niet goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2017 van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Bovendien worden door de SVB geen controles uitgevoerd op prestatielevering van de PGB's en zijn er landelijk signalen over fraude met PGB's. Wij benoemen wel de positieve ontwikkeling dat de gemeente Ouder-Amstel voor de PGB's, net als voor de zorg in natura, aanvullende inspanningen heeft verricht (middels telefonische enquêtes) om meer zekerheid te verkrijgen bij de rechtmatigheid van de uitgaven door budgethouders. Ook uit deze enquêtes komt geen eenduidig beeld. Op basis van de ontvangen gegevens en de analyse van de gemeente concluderen wij dat minimaal 50% van de uitgaven PGB als 'getrouw en rechtmatig' kan worden gezien. Dit betekent dat van het totale bedrag aan PGB opgenomen in de jaarrekening (€ 276.000) een onzekerheid resteert van € 138.000. Voor 2018 vragen wij uw aandacht voor het signaleren en opvolgen van fraudesignalen en klachten.

De fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid die uit de controle van de lasten binnen het sociaal domein zijn geconstateerd hebben wij opgenomen in onze foutenevaluatie (paragraaf 4.5).

4.3.2. *Grondontwikkeling*

De gemeente Ouder-Amstel heeft een beperkt aantal projecten. Op basis een risicoanalyse hebben wij de voor de controle van de jaarrekening belangrijkste projecten gecontroleerd. Wij hebben onderzoek gedaan naar de uitgangspunten en de onderbouwing van de ramingen van de gemeente en wij hebben een aantal actualisaties in detail beoordeeld. Wij rapporteren onze belangrijkste bevindingen waarbij we onderscheid maken tussen het actieve en faciliterende grondbeleid van de gemeente.

4.3.2.1. *Grondexploitaties in eigen beheer (actief grondbeleid)*

Een tweetal grondexploitaties is opgenomen onder het onderhanden werk (balanspost Voorraden) en begin 2018 geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad.

Ouderkerk Zuid

Voor het project Ouderkerk Zuid heeft de gemeenteraad in februari 2018 een geactualiseerde exploitatie vastgesteld. Eerder was sprake van het afwikkelen van het project in 2017, omdat de laatste woningen toen waren opgeleverd. De belangrijkste nog uit te voeren werkzaamheden betreft de aanleg van de Jan Benninghweg. Eind 2017 heeft het college het definitief ontwerp voor herprofilering vastgesteld. De gemeente verwacht in 2019 deze werkzaamheden af te ronden. Het project kent een boekwaarde per 31 december 2017 van € 1,3 miljoen negatief en een verwacht eindsaldo van € 0,3 miljoen positief (netto contante waarde).

Dorpshart Duivendrecht (deelplan Zonnehof)

In dit deelplan zullen de komende periode 130 woningen worden gerealiseerd. 2017 stond vooral in het teken van de voorbereidingen, waaronder de procedures rondom vergunningverlening. De gemeente verwacht in het najaar 2018 de grond over te dragen aan de ontwikkelaar en vanuit de overeengekomen opbrengsten de inrichting van het openbaar gebied te financieren. De gemeente gaat daarbij uit van een budgettair neutrale ontwikkeling. Dit betekent dat, bij tegenvallende kosten en/of opbrengsten, het risico bestaat dat voor de gemeente een verlies resteert. Met de huidige, door ons getoetste, inschattingen blijkt daar geen sprake van, echter wij adviseren u de besteding ten opzichte van de ramingen nauwlettend te monitoren. Het project kent een boekwaarde per 31 december 2017 van € 0,8 miljoen positief en een neutraal eindsaldo.

4.3.2.2. *Grondontwikkeling door derden (faciliterend grondbeleid)*

De gemeente Ouder-Amstel voert voor een aantal projecten faciliterend grondbeleid. Bij een faciliterend grondproject heeft de gemeente geen eigen grond in bezit. De gemeente voert vooral de regie en maakt daarvoor (voorbereidende) kosten. De gemeente Ouder-Amstel beoordeelt en controleert tussentijdse en ultimo boekjaar de gemaakte en verantwoorde kosten en ontvangen bijdragen en stelt hierbij vast:

- Welke kosten en opbrengsten betrekking hebben op toekomstige actieve grondexploitaties (deze worden verantwoord onder de immateriële vaste activa).
- Welke bijdragen van ontwikkelaars zijn ontvangen en welke kosten daarbinnen passen of zullen worden verhaald (deze worden verantwoord onder vooruit ontvangen bedragen).
- Welke kosten nog verhaald kunnen en zullen worden op ontwikkelaars bij toekomstige deelgebieden (deze worden verantwoord onder overlopende activa).

Voor alle hierboven genoemde onderdelen geldt dat getoetst moet worden of de door de gemeente gemaakte kosten verhaalbaar zijn bij derden en op basis van welke schriftelijke afspraken. Als onderdeel van onze controle hebben wij deze toets beoordeeld, wij vinden de door de gemeente ingenomen standpunten plausibel.

We benoemen de ontwikkelingen van de twee belangrijkste faciliterende projecten.

De Nieuwe kern

De planvorming van dit project, inclusief deelprojecten, is in 2017 verder doorontwikkeld. Een belangrijke mijlpaal was het sluiten van de samenwerkingsovereenkomst met de grondeigenaren gemeente Amsterdam, de NS, Borchland/VolkerWessels en voetbalvereniging Ajax.

Tot en met 2017 is voor circa € 1,6 miljoen aan voorbereidingskosten gemaakt door de gemeente. Met de grondeigenaren zijn sluitende afspraken gemaakt over het kostenverhaal van deze voorbereidende werkzaamheden.

Amstel Business Park Zuid

Dit project bevindt zich in een voorbereidend stadium. Bij het vaststellen van de uitvoeringsstrategie in 2017 is door de gemeenteraad een budget van € 250.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar de mogelijkheden voor de woonboten van de Duivendrechtsevaart. Parallel hieraan loopt het traject van het minnelijk overleg met de woonbootbewoners. De gemeente verwacht dat in het najaar 2018 gestart zal worden met het opstellen van het bestemmingsplan.

4.3.3. Inkoop en Aanbesteding

Als onderdeel van de VIC toetst DUO+ namens de gemeente of inkopen op een juiste wijze plaatsvinden, en of daarbij de juiste naleving van de EU-aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Hierin heeft DUO+ afwijkingen geconstateerd voor een bedrag van circa € 0,1 miljoen. Deze rechtmatigheidsfout hebben wij opgenomen in de foutenevaluatie in paragraaf 4.5.

Wij adviseren om op meerdere momenten in het jaar vast te stellen dat de (lopende) contracten conform de geldende (externe) regels zijn aanbesteed. De gemeente is dan in staat om zoveel mogelijk gedurende het jaar afwijkingen te signaleren en tijdig maatregelen te treffen indien dat nodig blijkt. Ook benadrukken wij het belang om strakker en veel eerder in het jaar toe te zien dat bij het aangaan van nieuwe opdrachten de regels ten aanzien van EU-aanbesteding strikt worden nageleefd.

CONCEPT

4.4. Samenvatting fouten en onzekerheden

In de onderstaande tabel zijn de niet gecorrigeerde fouten en onzekerheden vermeld.

<i>Betreft</i>	<i>Fout (rechtmatigheid)</i>	<i>Fout (getrouwheid)</i>	<i>Onzekerheid</i>
<i>Sociaal domein- PGB's</i>			€ 138.000
<i>Sociaal domein – ZIN Jeugd</i>			€ 487.000
<i>Sociaal domein – ZIN Wmo</i>			€ 71.000
<i>Parkeeropbrengsten</i>			€ 150.000
<i>Egalisatievoorzieningen</i>	€ 70.000	€ 70.000	
<i>Inkoop en aanbesteding</i>	€ 109.000		
TOTAAL	€ 179.000	€ 70.000	€ 846.000

Voor een goedkeurende controleverklaring is de maximaal toelaatbare fout op basis van de materialiteit € 195.000. Deze maximaal toelaatbare fout bedraagt 50% van het materieel belang (1% van de totale lasten inclusief reservemutaties). De maximale onzekerheid bedraagt € 1.170.000. Het totaal aan niet gecorrigeerde fouten en onzekerheden blijft onder de goedkeuringstoleranties. We verstrekken een goedkeurende controleverklaring voor getrouw- en rechtmatigheid.

Naast de hiervoor genoemde fouten zijn, naar aanleiding van onze controle, de volgende correcties verwerkt in de jaarrekening:

- verhogen voorziening oninbare vorderingen;
- presentatiecorrectie Reserves;
- presentatiecorrectie Materiële vaste activa;
- BBV-technische aanpassingen.

4.5. Overige bevindingen

4.5.1. Egalisatievoorzieningen riolering en afvalstoffen

In de balans is een tweetal voorzieningen opgenomen die bedoeld zijn voor het opvangen van schommelingen in de exploitatiesaldi van het product riolering en afvalstoffen. Op grond van de door de gemeente uitgevoerde analyse blijkt dat aan deze voorzieningen teveel is toegevoegd. De geconstateerde fout bedraagt in totaal circa € 70.000 waarvan € 48.000 betrekking heeft op de voorziening afvalstoffen en € 22.000 op de voorziening riolering.

Gezien deze constatering in een laat stadium van de controle plaatsvond, heeft de gemeente besloten geen correctie door te voeren, maar de bijstelling in 2018 middels de tussentijdse rapportage te verwerken.

4.5.2. Parkeervergunningen

Van de opbrengsten uit parkeren komt circa € 600.000 uit parkeervergunningen. De opbrengsten zijn verantwoord op basis van de ontvangen bedragen in 2017. Er zijn factoren, op grond waarvan wij een deel van de opbrengsten als onzeker aanmerken:

- Opbrengsten van verschillende boekjaren worden op onjuiste jaren verantwoord en het is achteraf nauwelijks mogelijk deze splitsing te maken (arbeidsintensief).
- Er is geen directe relatie te leggen tussen ingekochte en verkochte vergunningen (verbandcontrole).
- De uitvoering vindt extern plaats, waarbij geen functiescheiding is gewaarborgd. De facturatie vanuit de externe party sluit niet aan op de registratie bij de gemeente.

Ouder-Amstel heeft aangegeven de uitvoering en het proces in 2018 anders vorm te geven. Om die reden hebben Ouder-Amstel en DUO+ geen tijd meer gestoken in het achteraf analyseren van deze opbrengsten.

Wij hebben een deel van de omzet aangemerkt als onzekerheid, welke verwerkt is in de foutenevaluatie in paragraaf 4.5.

Wij herhalen ons advies bij de inrichting van de nieuwe procedure prioriteit te geven aan het voorkomen van volledighedsrisico's in de opbrengstverantwoording en zo spoedig mogelijk met DUO+ afspraken te maken over inrichten van deze opbrengstprocessen en het uitvoeren van een goede VIC hierop.

4.5.3. Kwaliteit van schattingen

Op grond van onze controle vragen wij uw aandacht voor het deugdelijk berekenen, onderbouwen en toetsen van schattingen in de jaarrekening. Bij de volgende onderdelen van de balans hebben wij aanvullende controlewerkzaamheden moeten verrichten om de betrouwbaarheid van de geschatte bedragen vast te kunnen stellen:

- Voorzieningen voor oninbare vorderingen, onderbouwing en berekening van inschatting percentages oninbaarheid. Voor wat betreft de vorderingen rondom belastingen is goede afstemming met Gemeentebelastingen Amstelland noodzakelijk.
- Nog te realiseren opbrengsten en nog te maken kosten binnen de grondexploitaties. Onder andere een inhoudelijke analyse van de realisatie ten opzichte van de voorlaatste raming misten we bij de onderbouwing van de ramingen in de jaarrekening 2017.

4.6. Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2017, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. Volgens de kadernota rechtmatigheid 2017 zijn strikt genomen bestedingen boven het begrotingsbedrag onrechtmatig.

Een overschrijding van de begroting hoeft echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan worden afgegeven.

De begrotingsoverschrijdingen zijn intern geanalyseerd op basis van het interne beleid en de conclusie is dat geen sprake is van materiële onrechtmatigheden die moeten worden betrokken in ons oordeel. Wij kunnen instemmen met de conclusie dat de begrotingsonrechtmatigheden niet hoeven mee te wegen in ons oordeel over de financiële rechtmatigheid.

4.7. Single Information Single Audit (SiSa)

De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening is opgesteld door de gemeente. Wij hebben deze SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de door u opgemaakte SiSa-bijlage en de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2017. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren, zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Bij onze controle zijn enkele fouten geconstateerd die in de definitieve SiSa-bijlage zijn gecorrigeerd. Wij adviseren u om bij het opstellen van de SiSa-bijlage een werkprogramma te hanteren, zodat zichtbaar wordt welke handelingen zijn uitgevoerd om tot een juiste en volledige SiSa-verantwoording te komen.

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

5. Interne beheersing

5.1. Algemeen

Vanuit onze controleopdracht hebben wij aandacht besteed aan de kwaliteit van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de jaarrekening van uw gemeente. Voor onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing verwijzen wij naar onze managementletter d.d. 20 december 2017.

In aanvulling daarop brengen we enkele aandachtspunten rondom de interne beheersing onder uw aandacht:

- Bewaking aanwezigheid en waardering van activa; bij de controle van de jaarrekening is door ons middels een steekproef vastgesteld dat gemeentelijke activa ook daadwerkelijk in eigendom waren en dat in het verleden aangeschafte activa nog aanwezig waren. Dit wordt niet structureel door de gemeente zelf vastgesteld. Wij adviseren daar periodiek een controle op uit te voeren en hierover te rapporteren.
- Volledigheid van inning eigen bijdragen Wmo; het CAK int de eigen bijdragen bij Wmo-cliënten. De gemeente kan niet vaststellen of het CAK rekening houdt met de juiste inkomensgegevens. Wel kan de gemeente op basis van de beschikbare informatie vaststellen of een bijdrage wordt geïnd en kan een vergelijking van uren per cliënt worden gemaakt. Deze werkzaamheden en interne beheersingsmaatregelen vinden niet plaats. Wij adviseren deze werkzaamheden te betrekken bij de (verbijzonderde) interne controles op het sociaal domein.

Verder verwijzen wij naar onze bevindingen in dit verslag rondom het sociaal domein, parkeeropbrengsten en aanbestedingen. De hieruit voortvloeiende bevindingen zijn voor een belangrijk deel te wijten aan ontoereikende interne beheersing. Wij benadrukken de urgentie voor het borgen van een aantal cruciale beheersingsmaatregelen.

5.2. VIC-functie

De Verbijzonderde Interne Controle (VIC) is vormgegeven bij DUO+. DUO+ voert de VIC uit op basis van afspraken die zijn gemaakt tussen de gemeente Ouder-Amstel en DUO+. De voorwaarden voor de accountant om te kunnen steunen op de door een gemeente uitgevoerde auditwerkzaamheden staan in de wet- en regelgeving voor accountantscontrole in de zogenoemde Standaard 610 'Gebruikmaken van de werkzaamheden van interne auditors'.

Voor onze (externe) controle van de gemeente Ouder-Amstel maken wij, conform onze afspraken met de gemeente en onze controleaanpak, gebruik van de VIC. Dat betekent dat onze accountantscontrole uitgaat van een systeem- en gegevensgerichte aanpak, waarbij de VIC van de gemeente Ouder-Amstel van goede kwaliteit is en op tijd gereed is om tijdens onze controle gebruik van te maken.

In onze managementletter hebben wij de bevindingen rondom de aanpak, uitvoering en stand van zaken per december 2017 gerapporteerd. Wij concludeerden toen dat er nog veel werkzaamheden aan ons moesten worden opgeleverd en dat op onderdelen de kwaliteit verbeterd moest worden.

In de periode tussen de interim-controle en jaarrekeningcontrole hebben DUO+ en de gemeente zich ingespannen om de achterstanden in te halen. DUO+ heeft daarbij externe capaciteit aangetrokken om de VIC volgens het interne controleplan en de gestelde eisen te kunnen uitvoeren.

Bij de start van de jaarrekeningcontrole was de VIC op meerdere onderdelen nog niet gereed en was de diepgang op onderdelen ontoereikend. Dit heeft mede geleid tot de vertraging in het controleproces. Wij concluderen dat de huidige inrichting van de VIC bij DUO+ ontoereikend is; dit geldt voor zowel de capaciteit, als de kwaliteit.

De belangrijkste aandachtspunten die we meegeven voor de aanpak van 2018 zijn:

- Opstellen toetsingskader
- Invulling regiefunctie
- Risicogerichte aanpak
- Uitvoering op basis van financiële stromen van de gemeente
- Vastlegging vanuit werkplannen

We merken op dat DUO+ hiermee voor boekjaar 2018 voortvarend aan de slag is gegaan.

In onze managementletter hebben we gedetailleerd de bevindingen en aanbevelingen ten aanzien van de VIC en de interne beheersing beschreven. Wij vragen uw aandacht daarbij voor het volgende:

- uitvoeren van een (zichtbare) risicoanalyse en relevante risico's (volledig) onderkennen;
- vastleggen van een actuele procesbeschrijving en een beschrijving van de interne beheersingsmaatregelen;
- bepalen interne beheersmaatregelen waarop de VIC zou moeten toetsen en hierop (zichtbaar) toetsen;
- zichtbaar maken dat aan onderdelen volgens het interne controleplan per proces daadwerkelijk is getoetst en dat aan alle geldende relevante artikelen/bepalingen uit wet- en regelgeving is en wordt getoetst;
- controlevastleggingen van de VIC zichtbaar en voldoende reproduceerbaar vastleggen;

- opstellen (toereikende) analyse van de consequentie van geconstateerde bevindingen, waarin de (zelf) door de VIC geconstateerde afwijkingen worden geëvalueerd in relatie tot de steekproef en/of benodigde herstelwerkzaamheden (foutenevaluatie);
- inzichtelijk maken financieel kader (financiële omvang, stroom) van het proces en de wijze van bepaling van de massa voor de steekproef.

Wij adviseren u om de invulling van de VIC verder vorm en inhoud te geven. Ons advies sluit aan bij het feit dat DUO+ voor 2018 een pilot uitvoert met een vernieuwde aanpak voor de VIC, waarbij meer verantwoordelijkheid in de lijnorganisatie wordt belegd en de VIC wordt ingericht en uitgevoerd op basis van een risicoanalyse. Wij denken dat dit een goede ontwikkeling is en benadrukken het belang van inzet van voldoende capaciteit en deskundigheid om de VIC-functie verder te professionaliseren.

Normenkader en toetsingskader rechtmatigheid

De gemeenteraad heeft op 15 februari 2018 het "Controleprotocol 2017 en verdere jaren" vastgesteld. Onderdeel van dit controleprotocol is het "Normenkader".

Een belangrijke vervolgstap is het opstellen van een toetsingskader. Een toetsingskader bevat alle relevante artikelen/bepalingen uit de (interne en externe) wet- en regelgeving uit het normenkader die kunnen leiden tot een financiële rechtmatigheidsfout. Een toetsingskader is daarmee een relevant document voor de interne beheersing op rechtmatigheid door de gemeente zelf. Hiermee kan worden vastgesteld en gemonitord dat de gemeente aan alle relevante (financiële) bepalingen van de externe en interne wet- en regelgeving uit het normenkader voldoet.

Wij benadrukken het belang dat de gemeente tijdig, dus voorafgaand aan de start van onze interim-controle 2018 een toetsingskader rechtmatigheid opstelt als basis voor de uitvoering van interne controles door DUO+.

5.3. ICT en bescherming persoonsgegevens

5.3.1. Algemeen

Wij hebben kennisgenomen van de organisatie en toepassing van ICT-middelen binnen Ouder-Amstel, voor zover relevant in het kader van onze opdracht voor de controle van de jaarrekening. Daarnaast hebben wij kennisgenomen van de maatregelen die getroffen zijn om persoonsgegevens te beschermen. Dit laatste met het oog op de risico's van datalekken en de invoering van de nieuwe wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die per 25 mei 2018 van kracht is.

5.3.2. Organisatie en toepassing ICT-middelen

Een significant deel van de ICT-omgeving wordt beheerd door DUO+. De accountant van DUO+ heeft een uitgebreide beoordeling van de ICT-omgeving en belangrijkste maatregelen daarbij uitgevoerd. Wij hebben hier vooraf met de accountant van DUO+ afspraken over gemaakt en achteraf de door hen uitgevoerde werkzaamheden beoordeeld.

Wij concluderen, op basis van onze beoordeling van de door de accountant van DUO+ uitgevoerde werkzaamheden, dat de algemene IT-beheersmaatregelen, voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole van de gemeente Ouder-Amstel, toereikend zijn.

Daarnaast concluderen wij dat er over boekjaar 2017 niet kan worden gesteund op de controls in de factuurbehandelingsapplicatie van het financieel pakket. Deze geconstateerde tekortkomingen hebben geen invloed op onze controle. Middels de verbijzonderde interne controle en onze externe controle hebben we rekening gehouden met het risico van deze mogelijke tekortkoming in de interne beheersing en hebben de controle op inkoopfacturen daarom volledig gegevensgericht uitgevoerd.

Vanuit deze beoordeling in het kader van de controle van de jaarrekening komen wij tot de conclusie dat de geautomatiseerde gegevensverwerking betrouwbaar is en in continuïteit werkt.

Wel merken wij op dat de aandachtspunten bij de geautomatiseerde beheersingsmaatregelen rondom het verwerken en autoriseren van inkoopfacturen uw aandacht behoeven. Wij verwijzen voor aanbeveling naar het accountantsverslag wat door de accountant van DUO+ is afgegeven bij de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling en de daaronder liggende rapportage van de IT-audit.

5.3.3. Bescherming persoonsgegevens

De bescherming van persoonsgegevens en de implementatie van de AVG krijgt voldoende aandacht.

Voor wat betreft de maatregelen ter invoering van de nieuwe AVG en de voorkoming van datalekken hebben wij geconstateerd dat de:

- gemeente Ouder-Amstel een Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) heeft aangesteld;
- gemeente Ouder-Amstel in 2017 is gestart met het inrichten van een Information Security Management System (ISMS).

Door middel van deze maatregelen verwacht de gemeente Ouder-Amstel te voldoen aan de nieuwe wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die sinds 25 mei 2018 van kracht is.

6. Overige onderwerpen

6.1. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) heeft gevolgen voor diverse deelsectoren in het (semi-)publieke domein.

De overheid heeft de handhaving van de WNT wettelijk verankerd, waarbij werkgevers te veel betaald salaris kunnen terugvorderen en de minister de bevoegdheid heeft om een last onder dwangsom op te leggen aan de werkgever die niet terugvordert, inclusief publicatie in de Staatscourant.

Accountants hebben een nadrukkelijke rol binnen de WNT voor wat betreft de toetsing op de naleving van deze wet. Wij hebben in dat kader vastgesteld dat de bezoldiging binnen de WNT-normen past en juist en volledig in de jaarrekening 2017 is verantwoord.

6.2. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing

Er zijn geen overtredingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen van fraude geconstateerd met een mogelijk materieel effect op de jaarrekening.

Wij betrekken bij onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende standaarden, de naleving van wet- en regelgeving en frauderisico's. Daarbij richten wij ons op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening. Tegelijkertijd kan van ons niet verwacht worden dat elke in die context relevante overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

Wij hebben op basis van onze controlewerkzaamheden de risicofactoren voor overtredingen van wet en regelgeving en fraude geëvalueerd. Onze controle heeft geen afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht.

De gemeente Ouder-Amstel heeft nog geen eigen frauderisicoanalyse. De stappen die wij adviseren zijn:

- voeren van fraudediscussies binnen het college van burgemeester en wethouders en de directie, alsook met de ambtelijke organisatie;
- de voor Ouder-Amstel belangrijkste frauderisico's in kaart brengen en vastleggen;
- per frauderisico bepalen welke mitigerende maatregelen er zijn en indien maatregelen ontbreken deze bij de betreffende processen implementeren;
- de frauderisicoanalyse vast te laten stellen door de directie en het college van burgemeester en wethouders.

Vervolgens kunnen deze beheersingsmaatregelen via de interne controles worden getoetst. Ook pleiten wij voor het blijvend onder de aandacht brengen van frauderisico's binnen de organisatie, om daarmee de bewustwording verder te vergroten.

De rol van de gemeenteraad is het erop toezien dat het college van burgemeester en wethouders een systeem inricht om frauderisico's te voorkomen.

Wij adviseren om jaarlijks het risico van overtreding van wet- en regelgeving en fraude te evalueren en te bespreken met de gemeenteraad. Op basis van deze evaluatie kunnen waar nodig maatregelen getroffen worden om deze risico's te verkleinen.

6.3. Onafhankelijkheid

Wij bevestigen onze onafhankelijkheid voor de uitvoering van de jaarrekeningcontrole.

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie.

Met betrekking tot het verslagjaar 2017 hebben wij geen werkzaamheden bij de gemeente Ouder-Amstel verricht naast onze controlewerkzaamheden en de daaruit voortvloeiende advisering.

Tot slot melden wij dat er geen discussies en/of meningsverschillen resteren met DUO+ en de gemeente Ouder-Amstel.

7. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.

In de commissievergadering van 19 juni 2018 hebben wij onze bevindingen nader toegelicht.